

EEN DROEVIG KERSTFEEST EN EEN GELUKKIG NIEUWJAAR.

Naar het Engelsch van HESBA STRETTON.

DOOR

A. L. GERRITSEN.

Als men de armen te Ilverton hoofd voor hoofd gevraagd had wie het aardigste en beste meisje was in heel de stad, ze zouden zonder uitzondering allen dadelijk geantwoord hebben: de dochter van Dr. Layard. Bijna iedere arme man of vrouw wist den weg te vinden naar de spreekkamer van den dokter, waar hij allen, die 't werkelijk niet betalen konden, gratis behandelde. En bijna ieder kende ook de heldere, gemakkelijke, ouderwetsche keuken en de vroolijke vriendelijke glimlach van Kate Layard, die altijd met zooveel medelijden luisterde naar hun droevige verhalen, dat ze met een verlucht hart haar verlieten.

Zonder haar „arme menschen,” zooals zij ze noemde, zou Kate's leven vreeselijk somber en beuzelachtig zijn geweest. Huiselijke bezigheden had ze niet; haar Tante, die de zorg voor het huishouden reeds op zich had genomen toen Kate nog een klein meisje was, wou absoluut niet dat er eenige verandering kwam in al wat zij had ingesteld en vond het veel beter dat Kate in de huiskamer zat met een handwerkje, of een paar stukjes op de piano speelde, waar niemand naar luis-

terde, en een paar schetsjes in waterverf schilderde, waar niemand naar keek. Ze had nog drie broers, jonger dan zij, maar die waren op studie en bij gebrek aan iets dat de moeite waard was om er zich voor in te spannen bracht ze haar dagen vaak in lustelooze onverschilligheid door. Als ze de arme patienten van haar vader niet had gehad — en die waren er bij menigte — zou ze haar leven als geheel verloren hebben beschouwd.

Op een zekeren donkeren somberen dag, in 't laatst van November, hing er een dichte gele mist tusschen de huizen, die haar belette een voet buiten de deur te zetten. Dat stemde haar bijzonder mistroostig en droevig. Tante Brooks was druk in de weer om voor Kerstmis 't heele huis nog eens terdege schoon te maken en hoe dikwijls Kate haar ook aanbood daarbij te helpen, ze wou er niet van hooren. In stilte was Tante bang dat Dr. Layard op een goeden dag tot de ontdekking zou komen dat Kate het huishouden even goed zoo niet beter besturen kon als zij zelf en ze huiverde reeds bij de gedachte op zich zelf te moeten gaan wonen in een klein huis, waar ze slechts

over één dienstmeisje zou hebben te kommandeeren en ze geen gelegenheid zou hebben om haar talenten ten toon te spreiden. Dat zij zelf Kate in den weg stond om op nuttige wijze bezig te zijn, daar dacht ze in 't geheel niet aan. Als die gedachte ook maar een oogenblik bij haar was opgekomen zou ze stellig haar bewind hebben neergelegd en zich met waren heldenmoed hebben teruggetrokken om Kate de positie te doen innemen waarop deze recht had.

„Ik wou dat er eens iets met me gebeurde”, zuchtte Kate op dien somberen Novembermorgen. Even later kwam een der dienstmeisjes binnen en overhandigde haar een brief, die juist in de bus was geworpen. Kate was er niet zeker van of ze het handschrift kende, niet geheel zeker ten minste. Maar op hetzelfde oogenblik stond haar een tooneel voor oogen uit haars vaders spreekkamer, waarbij een openhartige, nobele, innemende jonge man de plaats van den ouden Dr. Layard innam, raad gaf en recepten schreef en daarbij welwillende vriendelijke woorden richtte tot haar arm volkje. 't Was Philip Carey, de assistent van haar vader, die eenige maanden geleden een goede betrekking had gekregen en daarom was heengegaan. Kate had een gevoel alsof ze, zoolang als hij er geweest was, zich nooit zoo vervelend en somber had gevoeld. Ja, de brief was van Philip. Zijn naam stond er op. Kate kleurde tot achter de ooren. Als er iemand in de kamer was geweest, zou ze weg zijn gegaan om den brief in de eenzaamheid te openen en te lezen. En toch wist ze er totaal niets van wat er in stond. Maar ze was heel alleen en niemand kon zien hoe'n kleur ze gekregen had of opmerken dat de tranen haar in de oogen stonden, zoodat ze ternauwernood de regels kon onderscheiden.

„Ik heb me wel eens verbeeld,” schreef Philip Carey, „dat ik u niet onverschillig was, maar ik durfde nooit een poging te doen daaromtrent zekerheid te bekomen. Ik was te arm en mijn toekomst was te onzeker, dan dat ik u durfde te zeggen hoe lief ik u heb. Maar nu ik ben aangesteld als tweede geneesheer aan het ziekenhuis te Lentford, geloof ik dat uw vader mijn vooruitzichten voldoende zal achten. Ik schrijf hem echter niet buiten u om. Als er eenige hoop bestaat dat ik u gelukkig kan maken en ge u aan mij wilt toevertrouwen, schrijf dan slechts het eene woord: kom. En dan kom ik over terstond na den 30sten dezer maand, den dag van mijn officiele aanstelling, om bij uw vader mijn aanzoek te doen. Indien u mij niet schrijft zal ik weten wat uw stilzwijgen beteekent.”

Met den brief in de handen en een gelaat stralend van geluk, zat Kate bij den haard en staarde in het vuur. 't Was haar alsof alles plotseling een heel ander aanzien had gekregen. Nu vond ze den Novemberdag niet donker en somber meer. 't Was bijna te heerlijk om het te kunnen gelooven. Philip Carey was in een ziekenhuis de rechte man op de rechte plaats: altijd vriendelijk en tegemoetkomend voor de armen en bekwaam als weinigen. Ze kon zich nog goed herinneren hoe verbazend het de menschen had gespeten toen hij wegging en hoe naar en toch heerlijk ze het had gevonden als ze merkte dat ze 't nog telkens over hem hadden. Wat een groote verplichting rustte daardoor op haar. Ze moest de beste doktersvrouw worden van heel Lentford.

Met onvaste, bevende vingers schreef ze, zooals Philip had gevraagd, het woordje „kom” op een velletje postpapier. Toen bedacht ze dat als ze

wat voortmaakte haar brief nog juist met den morgenpost mee kon, zoodat hij dienzelfden avond nog in zijn bezit kon wezen. Ze schreef daarom haastig het adres en liep er, opgewonden als ze was, het plein mee over om hem met eigen hand in de bus te steken. Ze keek hem nog even na terwijl hij door de gleuf zakte, zooals menschen, die een heel gewichtigen brief verzenden, wel eens meer doen.

Kate vertelde niemand iets van haar heerlijk geheim. Tante Brooks was korzelig van humeur en 't viel dus niet gemakkelijk met haar over zulke intieme dingen te praten. Dr. Layard was den ganschen dag uit en kwam eerst laat in den avond vermoeid en uitgeput thuis. Maar Kate vond het wel prettig dat haar geheim een poosje tenminste een geheim bleef. Gauw genoeg zouden allen het weten, want ze had haar brief ontvangen op den 28sten en Philip zou stellig nog den 30sten komen. Lentford was maar tien mijlen verwijderd en zoo gauw als hij officieel was aangesteld kon hij naar Ilverton rijden.

En toch, wat duurde het lang eer de 30ste November kwam. Eindelijk. Den heelen dag was Kate in gespannen verwachting en tegen den avond kon ze haar geheime vreugde bijna niet meer verzwijgen en verborgen houden. Elk oogenblik kon Philip binnenkomen, hij wist dat ze om zes uur aten en Kate was er geheel op voorbereid hem te zien aankomen. Maar geen Philip verscheen. Er heerschte aan tafel een benauwend zwijgen, want Kate was niet in staat iets te zeggen en Dr. Layard was vermoeid van zijn dagelijksch werk en had het hoofd vol van allerlei dingen betreffende zijn patiënten.

„Weet je wel Kate,” zei hij plotse-
ling, „dat de jonge Carey is aangesteld

tot assistent-dokter aan het ziekenhuis te Lentford. Dat is een schitterend begin voor zoo'n jongen kerel. Maar hij is een knappe kop, ik zal ten minste blij zijn als een van onze jongens zoo voorspoedig is als hij. Kate, meid, je had toen hij hier was wat meer werk van hem moeten maken, je zult niet licht weer zoo'n goede kans krijgen.”

Kate kreeg een kleur tot achter de ooren en een glimlach plooid haar lippen, die op het punt was over te gaan in een luide lach van geluk. Als Philip nu eens juist binnenkwam!

„Breng haar toch het hoofd niet op hol met zulke dingen,” zei tante Brooks op overdreven stemmigen toon, „welk welopgevoed jong meisje zou er aan denken opzettelijk werk te maken van iemand.”

't Was een onrustige avond voor Kate. Het eene uur na het anderen ging voorbij en hij kwam maar niet. Ze liep naar het raam en ongeduldig als ze was, zette ze het open. 't Verwonderde haar dat hij eerst met den laatsten trein zou komen. Dan moest hij den nacht overblijven. En wat zou tante Brooks dan wel zeggen. Wat een ongewoon uur ook om met haar vader over zoo'n gewichtige zaak te spreken. Ze stelde zich voor dat het wel een poosje zou duren eer hij er goedschiks mee voor den dag kon komen en er daarna nog wel heel wat zou te bepraten zijn. Maar om half twaalf moest Kate de hoop dat hij nog komen zou wel opgeven. Toch ging ze in een prettige stemming naar bed en toen de opgewondenheid van haar nieuw geluk wat tot bedaren was gekomen viel ze in een diepen slaap en droomde van louter geluk.

Maar er volgde weer een morgen en een avond waarin ieder uur met gespannen verwachting werd tegemoet gezien en elk uur de teleurstelling grooter werd. Kate zat, zoo als tante

Brooks zei, druilerig in het vuur te staren en poogde een reden te vinden voor Philips wegblijven. De verfrommelde brief werd weer zorgvuldig uitgestreken en toen overgelezen tot ze hem woord voor woord van buiten kende. Maar de trots en de vreugde stierven weg toen haar verwachting steeds werd teleurgesteld en ze eindelijk haar hoop moest opgeven. De korte zonneshijn verdween ten laatste geheel uit haar leven en de donkerheid die haar omringde was grooter dan te voren. Ze wachtte en hoopte zoolang ze kon en toen — toen gaf ze zich geheel over aan haar bittere smart.

Er was niemand die eenige aandacht schenken kon aan de verandering die met haar had plaats gegrepen dan haar vader, en dan nog slechts in 't voorbijgaan, want zijn drukke bezigheden lieten hem nauwelijks tijd om een enkele maal op te merken hoe droevig en bleek ze er uitzag. Haar geluk was, als de jeneverboom van Jona: opgegroeid in een enkelen nacht en even snel weer verdord, en even als de profeet was ze geneigd uit te roepen: Het is mij beter te sterven dan te leven.

Het was al kort voor Kerstmis, eer Kate het overstelpende gevoel van ellendigheid en hartzeer eenigermate te boven was gekomen. Ze was een meelijdend en teergevoelig meisje, altijd blij als ze anderen gelukkig kon maken. Spoedig kreeg ze het gevoel alsof het haar goed zou doen als ze gedurende de voor haar zelf zoo droevige Kerstdagen haar armere burens blijdschappen vreugde verschaffen kon. Kon ze zelf niet gelukkig zijn, dan wou ze toch graag zien dat anderen het waren. Den last die haar zelf bezwaarde weg te nemen, dat was onmogelijk — maar ze kon beproeven den druk van anderen te verlichten. Zoo kwam het dat ze op een avond, toen ze met haar vader

alleen was voorzichtig haar plan ter sprake bracht.

„Vader”, begon ze, „ik wou dat ik eens iemand op de wereld gelukkig maken kon.”

De toon waarop ze sprak was, zonder dat ze er zelf op lette, erg treurig. De last waaronder zij zelf gebukt ging, had haar sterk onder den indruk gebracht van de zware lasten, die anderen hadden te torsen. En ze was tot het bewustzijn gekomen dat het, om haar kruis zoo te dragen als God dat wilde, noodig was haarschouder te zetten onder dat van anderen. Dr. Layard verschrikte van den droevigen klank in de stem zijner dochter.

„Iemand gelukkig maken!” herhaalde hij, „nu, dat is gemakkelijk genoeg.”

„Hoe dan?” vroeg Kate.

„Door hem te helpen,” antwoordde Dr. Layard, „een beetje hulp is meer waard dan een heeleboel medelijden. Wie anderen helpt is een goed eind op weg om hen en zich zelf gelukkig te maken.”

„Dat is juist wat ik wenschte,” zei Kate zonder ook maar even te aarzelen. „Ik wou dat ik u overhalen kon mij toe te staan enkele van uw armste patiënten op de thee te vragen, in de groote keuken, op Kerstdag. Ik denk dat ze het zoo prettig zullen vinden en zich werkelijk wat gelukkiger zullen voelen. Ik weet niet of het hun goed zal doen, maar ik geloof wel, dat ze er plezier in zullen hebben, denkt u ook niet?”

„Het zal hen stellig goed doen Kate,” zei Dr. Layard. „Dikwijls is de blijdschap een voorwaarde voor de beterschap. In het ziekenhuis trachten we ook gewoonlijk vóór een operatie onze patiënten zooveel mogelijk op te vroolijken. We zullen hen dit jaar een prettigen Kerstmis zien te bezorgen en dan moet je maar eens zien wat je daarna voor hen kunt doen.”

Tegen alle verwachting in toonde Tante Brooks zich zeer ingenomen met het voorstel van Dr. Layard, op voorwaarde dat Kate op zich nam alles te doen wat noodig was om de gasten te kunnen ontvangen en bezighouden. Dat was Kate natuurlijk juist naar den zin, ze had er wel twee of drie dagen werk mee en deed haar best al haar droefheid er bij te vergeten.

„Kate,” zei Dr. Layard op Kerstavond, „we hebben een van onze oude getrouwen vergeten, die in verscheidene maanden niet hier is geweest. Je herinnert je de oude vrouw Duffy nog wel, die met een mandje met garen en band liep. Van al mijn arme patiënten heeft zij niet het minste recht om op je soirée te komen.

Dr. Layard hield maar vol de thee-visitatie van Kate haar soirée te noemen en stelde er buitengewoon veel belang in. Kate zelf voelde zich verdrietiger dan ooit op dezen Kerstavond, waarop ieder zoo veel vroolijker scheen dan anders. Ze droeg haar eenvoudigste kleeren en kon er haast niet toe komen even te glimlachen als haar vader sprak over de *soirée*. Wat zou het alles anders geweest zijn, als Philip Carey zijn woord had gehouden en gekomen was!

„Zou ik vrouw Duffy van avond nog kunnen vinden?” vroeg ze, blij dat ze een oogenblik haar droevige gedachten ter zij kon zetten.

„O ja, makkelijk,” antwoordde Dr. Layard. „Ze woont in de Wright-steeg op het eind van de Nieuwstraat, ik geloof het laatste huis op twee na, aan den linkerkant. Ieder kan je wel zeggen waar het is. Als je wat bang bent, neem Bob dan maar mee.”

Het was donker buiten toen Kate de voordeur achter zich toetrok. Bob, de koetsier, ging niet mee, want bang was ze heelemaal niet. Ze was te verdrietig, te ellendig om bang te zijn.

De tijdelijke verlichting, als gevolg van haar bemoeiingen voor de thee-visitatie op Kerstdag, was voorbij en de blijdschap van anderen diende slechts om haar een dieperen indruk te geven van haar eenzaamheid en van de teleurstelling die ze had ondervonden.

't Was vol en levendig op de straten maar er heerschte geen wanorde. De kerkklokken luidden, tot een voorbereiding van den komenden Kerstdag en ofschoon de menigte nog druk in de weer was, waren de meesten blijkbaar reeds onder den indruk van den vacantiedag, dien ze in 't vooruitzicht hadden.

Groepen van kleine kinderen verzamelden zich hier en daar voor de schitterend verlichte winkelramen, kozen uit de prachtige uitstallingen daar achter voor zich zelf en voor elkaar de onmogelijkste Kerstgeschenken uit en lachten dan met inderdaad aandoenlijke vroolijkheid over hun eigen stoute droomen. Kate zag dit alles aan en kon zich niet voorstellen dat zij ooit lachen zou over haar eigen verijdelde hoop.

Aan de bouworde en de bestrating kon men wel zien dat de Nieuwstraat niet tot de voorname straten behoorde. De huizen waren zoo laag dat men er aan twifelen zou of ze meer dan een verdieping hadden en het plaveisel was zoo hobbelig en ongelijk dat men bij iedere stap voorzichtig den voet moest neerzetten. Een open watergoot liep midden door de straat naar de nauwe slop die men door moest om in de steeg te komen, een slop van vier voet breed en twintig voet lang, schemerachtig verlicht door een lantaarn in de straat, die Kate van achteren bescheen en haar schaduw in grillige vormen voor haar uitwierp. De steeg zelf had geen ander licht dan dat van weerskanten uit de woningen kwam met vensters zonder gordijnen en waar-

door ze ontzettende tooneelen van het leven in de achterbuurten te zien kreeg. Eindelijk bereikte ze vrouw Duffy's woning. Een minuut of wat stond ze daar in de duisternis en keek naar binnen door de kleine ruitjes vlak naast de deur.

't Was een heel klein keukentje maar toch groot genoeg voor de meubeltjes die er stonden. Onder het raam stond een oude kist en aan den muur was een plank bevestigd met al het porselein en aardewerk van vrouw Duffy er op. De eenige stoel en een klein tafeltje, met drie dikke pooten waren dicht bij de vuurplaat geschoven, waarop een paar brandende turven lagen. Twee oude tinnen kandelaars en een strijkijzer versierden den schoorsteenmantel en Kate zag, — met eenige schaamte omdat ze er zelf niet aan gedacht had thuis wat versiering aan te brengen — dat in elke kandelaar een takje hulst was gezet, en ook de ramen daarmee waren versierd. Vrouw Duffy zelf zat in den stoel en vermaakte zich er schijnbaar mee, met net te doen alsof ze thee dronk, want er stond een zwarte trekpots en een gebarsten kop en schotel op de tafel. Maar er was niets in en toen ze den trekpots bijna geheel omkeerde, kwamen er slechts een paar droppels uit den tuit. Ze zette hem weer neer en staarde vreedzaam in de gloeiende asch, terwijl ze van tijd tot tijd het hoofd schudde, zachtjes, niet uit ontevredenheid met het tegenwoordige, maar bij de herinnering aan het verleden. Ze was een heldere vrouw, die er ondanks hare jaren nog frisch uitzag. Tand en diep weggezonden oogen, net een verschrompelde roode appel.

„God zal er u voor zegenen,” zei vrouw Duffy toen Kate binnenkwam

en vertelde wat ze kwam vragen; „God zal er u voor zegenen en den goeden dokter ook. Lang niet iedereen heeft zulke vrienden als ik, en vooral op Kerstavond kan een mensch, die geen vrienden heeft, zich zoo alleen voelen en verlaten. Op gewone werkdagen, dan denk ik daar zoo niet aan, maar lieve juffrouw, op een vrijen dag zooals Kerstmis, dan heb je behoefte aan vrienden. Werken dat kun je nog wel zonder vrienden, maar feestvieren, nee dat gaat slecht.”

„Nee, daar heb je wel gelijk aan,” zei Kate met een diepen zucht.

„En ik heb zulke beste vrienden!” ging vrouw Duffy voort op triomfantelijken toon, „van morgen nog kreeg ik van den een 'n schelling, van den ander 'n kwartje en van nog een 'n dubbeltje, met mekaar dertien stuivers. Voor dat geld kon ik nu, net als andere menschen doen, een Kerstbouts kopen. U wilt zeker graag mijn Kerstbouts eens zien is 't niet?”

„Ja, heel graag,” antwoordde Kate.

Die „Kerstbouts” was blijkbaar een heele schat voor het goede menschje, want hij was zorgvuldig weggeborgen tusschen twee borden, en deze waren in een ouden rok gewikkeld en zoo weggezet buiten bereik van de talrijke op roof levende katten uit de buurt. De tranen kwamen Kate in de oogen toen ze 't zag en haar gelaat kreeg een heel andere, veel minder zwaarmoedige uitdrukking. Het was een stukje onoogelijk vleesch, niet eens zoo groot dat het de hand van de oude vrouw geheel bedekte, maar dat deze met onverholten voldoening en vreugde beschouwde.

„Dat kost zeven stuivers,” vertelde ze, „en ik kocht ook nog voor een paar dubbeltjes groente en voor een dubbeltje brood om er bij te eten, als mijn vriendin komt, die ik op den maaltijd heb ge-

Vrouw Duffy wou haar met alle geweld over de onderdeur bijlichtes . . . . .

die er ook bij zijn heb je er zelf veel meer aan."

"Dank u wel voor uw vriendelijkheid", antwoordde vrouw Duffy, terwijl haar opgeruimd gelaat een oogenblik betrok, „ik heb nooit meer kindere gehad dan een goeie lieve jongen. Het is nu haast dertig jaar geleden dat hij naar Australië ging. Dat was mijn John. Soms geloof ik niet dat ik hem ooit weerzien zal. Ik zat juist over hem te denken toen u aan de deur klopte. Hij zou twintig jaar wegblijven en ik was toen een flinke sterke vrouw van veertig jaar. Ik geloof niet dat John als hij terugkwam zijn arme oude moeder nog

noodigd. Dat is een arme stakker, die hier in de steeg woont, ze is kreupel en erg arm en daarom vroeg ik haar om bij me te komen op het kerstmaal. Wat zal dat een genot zijn. De buurvrouw hiernaast heeft me beloofd dat ik van haar een stoel kan te leen krijgen; ziet u, we helpen mekaar altijd als we kunnen."

"Als je iemand op bezoek hebt, vrouw Duffy dan mag je die gerust meebrengen hoor, en als je nog kinderen hebt mogen ze ook meekomen", zei Kate. „Heb je geen zoons of dochters? Als

zou kennen."

"Hoe lang is het al geleden sedert je 't laatst iets van hem gehoord hebt?" vroeg Kate.

"Ik heb nooit iets van hem gehoord," antwoordde vrouw Duffy op een toon alsof dat heel natuurlijk was; „hij kon niet schrijven en ik evenmin. Maar hij ging naar Australië en als hij niet van de aarde afgevallen is, dan is hij daar nog. Ik kan er niets aan doen maar ik heb tijden dat ik zeker geloof dat hij er af is gevallen. En toch: vliegen vallen nooit van den zolder af. Uren lang

heb ik naar de vliegen zitten kijken als ze tegen den zolder liepen, en dan dacht ik aan mijn John. Maar ik heb er nooit een zien afvallen. Daar in Australië moeten ze ook met het hoofd naar beneden loopen, net als de vliegen vaak doen; maar mijn John heeft dat in zijn jeugd niet geleerd en dikwijls maak ik me bezorgd over hem."

"Wees maar niet bang, hij kan er onmogelijk afvallen", zei Kate lachend, "maar ben je wel zeker, vrouw Duffy, dat je zelf hem zoudt herkennen? Dertig jaar is een heele tijd."

"Zou een moeder haar eigen jongen kunnen vergeten?" vroeg de oude vrouw. "Heusch, ik zou mijn John uit duizend, ja wel uit tien duizend herkennen. Ik ben blij dat ik mijn vriendin morgen mag mee brengen, dank u wel dat u haar ook hebt gevraagd. Ik ben van plan de stad uit te gaan om een paar kerstliedjes te zingen op een boerderij, waar de menschen altijd zoo goed voor me zijn, maar ik ben voor 't eten weer terug en we komen precies om vijf uur bij u aan huis, ik en mijn vriendin. Ik hoop dat we allemaal, en u vooral, een prettige Kerstmis en een gelukkig Nieuwjaar zullen hebben."

"Een droevige Kerstmis en een ongelukkig Nieuwjaar, zal 't voor mij wezen," dacht Kate, maar ze zei niets. Vrouw Duffy wou haar met alle geweld over de onderdeur bijlichten in de donkere gang, met haar kaarslantaarn, die in den avondwind vreeselijk flikkerde; en toen Kate aan het einde van de gang nog een laatsten blik wierp op de oude vrouw werd haar bleek gelaat verlicht door de opflikkerende vlam van de kaars.

Heel vroeg in den morgen, lang voordat de Kerstzon gereed was om zich te vertoonen, werd vrouw Duffy al wakker met de gedachte dat ze geen tijd te verliezen had als ze ruim ander-

halve mijl buiten de stad een Kerstlied zou gaan zingen. Zelfs haar harde leger van stroo en lompen met de dunne kaal gesleten wollen deken, waaronder ze heel den nacht niet lekker warm was geworden, kwam haar nu heel wat aantrekkelijker voor dan de eenzame wandeling door lange lanen met hoge hagen en diepe met modder en sneeuw gevulde karsporen. Gelukkig was ze opgeruimd en moedig van aard en na een kort gebed voor zich zelf en vele anderen, opgezonden voordat ze het beetje warmte van haar bed prijs gaf, stond ze op en trachtte zich over de kou van den aanbreekenden dageraad heen te zetten. Op de straat hoorde ze reeds verscheidene kinderen met schrille stemmen Kerstliedjes opdreunen en dat herinnerde haar aan haar John, toen hij nog een jongen was, met zijn gele haar en dik rond gezicht, waarop al het verlangen naar den Kerstmorgen te lezen stond, en ze hoorde hem in haar verbeelding nog zingen met een stem waar ook de meest vaste slaper wakker van werd.

"Eens kwam hij thuis met bijna twee shilling aan kopergeld," dacht vrouw Duffy bij zich zelf, terwijl ze een traan wegpinkte uit de hoeken van haar oog.

't Was een vermoeiende wandeling naar de boerderij, maar nauwelijks was ze bij de stoep gekomen en had ze met haar bevende stem een paar regels gezongen van een zegenwensch op rijm of de deur werd opengestooten en men riep haar naar binnen, waar haar een ontbijt werd voorgezet zooals ze in jaren zelfs niet gezien had. Het gemoed van de oude vrouw Duffy schoot vol en voordat ze ook een enkelen hap naar binnen kon krijgen, zei ze met een zwakke bevende stem: "Ik kan me maar niet begrijpen hoe ik het van 't jaar met de menschen heb. Het lijkt wel een van die gezegende Kerstfeesten

die we vieren zullen als overal op de aarde vrede zal heerschen, als de wolf met het lam zal verkeer en een klein kind zal spelen met den basilisk. De dochter van Dr. Layard heeft me op de thee gevraagd, ik kreeg van goeie menschen zooveel dat ik een heerlijken „Kerstbout” kon koopen en nu krijg ik een ontbijt zooals ik nog nooit gehad heb, en dat alles zonder dat ik er iets voor gedaan heb. Nee, ik begrijp er niets van, maar 't is een heerlijke Kerstmis.”

„Als je alles op hebt, zul je veel beter je Kerstlied kunnen zingen,” zei de boerin, „en de vader van mijn man heeft me een shilling voor je gegeven.”

Er kwamen tranen van vreugde en dankbaarheid in vrouw Duffy's oogen en na te hebben gegeten zong ze twee, drie Kerstliederen met zooveel gevoel en zooveel uitdrukking, alsof ze zekerheid had daardoor zegen te brengen over de gastvrije woning.

't Was pas even over negenen toen ze opstond om heen te gaan, maar ze moest vroeg thuis zijn om haar Kerstmaal in gereedheid te kunnen brengen. Ze nam hartelijk afscheid van haar weldoeners en toog welgemoed op weg dwars door velden die op wintervoor lagen. Dat was de naaste weg naar de stad en ze had immers haast.

Juist toen vrouw Duffy het veld door was en den grooten weg bereikte, kwam plotseling van achter de haag een man te voorschijn, die op ruwe wijze haar de hand op den schouder legde. 't Was een groote forsche uitzierende kerel, gekleed als een gewone boer en hij scheen zelfs op dit vroege uur al tamelijk onder den invloed te zijn van den drank. De oude vrouw keek hem in het onverschillige gelaat met een gevoel van schrik, dat geheel nieuw was voor haar.

„Ik moet een shilling van je hebben,” zei hij woest.

„Een shilling?” riep ze angstig, „hoe zou een arme vrouw als ik aan een shilling komen.”

„Heb je geen shilling?” vroeg hij.

De arme vrouw Duffy had er haar geheele leven roem opgedragen dat ze nooit had gejojkt. Ze keek den weg uit of ze niemand zag aankomen, maar er was geen levend wezen te bekennen. En weer keek ze met een hopelooze uitdrukking op haar gelaat den ruwen kerel in 't gezicht. Wat zou ze doen? Te scheiden van den shilling, dien ze pas had ontvangen, viel haar niet gemakkelijk. 't Zou voor haar een groot verlies zijn en ze wist maar al te goed dat hij dan spoedig in de eerste herberg de beste zou verteerd worden. Zou ze er een groot kwaad aan doen als ze ontkende dat ze er inderdaad een bezat? 't Was voor het eerst sedert verscheidene jaren dat ze een heelen shilling den haren had kunnen noemen en gedurende al dien tijd had ze ieder oogenblik volmondig en met een eerlijk hart kunnen antwoorden: Neen, ik heb er geen. Mocht ze dat nu dezen eenen keer ook niet zeggen?

„Zeg, heb je geen shilling?” herhaalde de vagebond en schudde haar, om zijn woorden klem bij te zetten, duchtig heen en weer.

„Och,” zei ze, op zachten toon, „ik heb in heel lang geen shilling gehad, maar ik heb er van morgen juist een gekregen. Ik ben eene heel arme oude vrouw, goeie man. Als 't een stuiver was zou ik hem je met plezier geven.”

„Ik moet je shilling hebben,” hernam hij norsch.

„Ik kan hem je heusch niet geven,” antwoordde ze, „ik moet mijn huishuur betalen en gruis en nog meer. En jij zoudt hem toch maar naar de kroeg brengen.”

Nauwelijks had ze dit gezegd of ze zag dat de schurk een pistool onder

zijn kiel vandaan haalde en op haar aanlegde. Toen was het alsof plotseling een bliksemstraal haar oogen verblindde, ze voelde een stekende pijn, en viel zonder iets meer te voelen bewusteloos neer onder de heg aan den kant van den weg.

Een paar minuten later hield het rijtuigje van Dr. Layard stil bij den tolboom vlak buiten de stad. Een boerenman, die hard voorbij liep, sprak haastig een paar woorden met den koetsier. Dr. Layard was in het toehuis, met Kate, die hem vergezelde om een bezoek te brengen bij haar peetoom, den dominee van het naaste dorp. Toen de dokter met den tolbaas had afgedaan kwam hij weer naar buiten en vroeg wat die man in 't voorbijgaan had gezegd.

„Hij vertelde dat er ginds een vrouw op den weg ligt, die een schot heeft gekregen, mijnheer,” antwoordde de koetsier en hij zei tegen me: „let er goed op, 't is een vrouw en ze is heel arm.”

„Een schot? Rij op dan, gauw. Kate wees maar niet bang. Baas, kijk waar die man blijft, die hier pas voorbijkwam.”

De laatste woorden werden door het raam naar binnen geroepen, terwijl het rijtuigje reeds voortrolde. Een paar minuten later hadden ze de plaats bereikt waar de oude vrouw lag, onder de bladerlooze heg, als een doode. De dunne doek, dien ze om de schouders had, was geheel met bloed bekleet. Haar gerimpeld gelaat had alle kleur verloren en haar weinige grijze haren kwamen onder haar witte muts uit. Beide, Dr. Layard en Kate, riepen als uit een mond: „Vrouw Duffy!”

Kate had anders niet veel last van

zenuwachtigheid, nu echter was ze geheel van streek. Ze verliet het rijtuig en ging aan den kant van den weg zitten om vrouw Duffy met haar armen te ondersteunen terwijl Dr. Layard de wonden van de arme vrouw aan hals en schouders onderzocht. Hij zette een bedenkelijk gezicht en stond een oogenblik te peinzen met de oogen strak gevestigd op het doodelijk gelaat van vrouw Duffy en het vriendelijke, angstige gezicht van zijn dochter.

„Is het gevaarlijk?” vroeg Kate hakkelend.

„Bijna hopeloos,” antwoordde hij. „Er is nog één kans. Ik denk er over rechtstreeks naar het Ziekenhuis te Lentford te rijden. De weg is nog al niet hobbelig en het ziekenhuis ligt aan dit eind van de stad. Als jij nu eerst in het rijtuig gaat zitten, dan zal ik de oude vrouw er in beuren en haar zoo gemakkelijk mogelijk tegen je aan zetten. Zou je 't ruim een uur kunnen volhouden? Ik zou het zelf wel doen maar jij zult ze er niet goed in kunnen beuren.”

„Ja, ik zal het doen, ik voel me sterk genoeg,” zei Kate, terwijl ze haar hoofd ophief en elke trek van haar gelaat beslistheid verried.

Het kwam niet bij Dr. Layard op zijn rijtuigje te ontzien omdat het nog nieuw was en er zoo netjes uitzag. De koetsier dacht er echter wel aan en maakte bezwaar dat de gewonde en bloedende vrouw er in zou gezet worden. En dan nog wel zoo'n have-loos oud mensch, dacht Bob.

„Hou je stil, idioot,” beet Dr. Layard hem toe, en Bob, die zijn protest nog maar half had uitgesproken, hield zijn mond en zweeg.

(Slot volgt).

EEN DROEVIG KERSTFEEST EN EEN GELUKKIG NIEUWJAAR.

Naar het Engelsch van HESBA STRETTON.

DOOR

A. L. GERRITSEN.

(Vervolg en slot van blz. 651).

Het leek wel of er geen eind kwam aan dien langen rechten weg, hoe vlug en zacht het rijtuigje ook voortrolde. De arme vrouw Duffy gaf geen enkel teeken van leven maar lag zwaar tegen Kate aan, met haar grijs hoofd geleund tegen Kate's schouder. Kate hield haar zoo teeder mogelijk vast. Nu en dan omklemde ze met haar warme vingers de pols van de oude vrouw knobbelig van 't vele harde werken en van ouderdom. Maar 't was haar niet mogelijk ook het zwakste kloppen waar te nemen. Dr. Layard, die plaats had genomen naast den koetsier, keek van tijd tot tijd achterom en knikte haar toe, maar de uitdrukking van zijn gelaat was zoo bedenkelijk, dat ze wel voelde hoe ernstig hij het inzag. Uit den grond van haar hart dankte ze God toen de toornspitsen van Lentford in 't gezicht kwamen en de laatste tonen van de vroegklok haar oor bereikten. In dichte drommen begaf zich het volk kerkwaarts en vroolijk riep de een den ander een morgengroet toe. Toch waren er niet weinigen wier aandacht werd getrokken door het bleeke ontstelde gelaat van Kate, in het rijtuigje, en het

grijze hoofd dat tegen haar schouder leunde. En dat wierp een schaduw over hun Kerstvreugde.

Het rijtuigje van Dr. Layard reed eindelijk den tuin van het hospitaal in en toen werd Kate spoedig van haar zwaren last bevrijd. Vrouw Duffy werd weggedragen en Dr. Layard volgde haar. Kate bleef achter, in zenuwachtige spanning, terwijl de klok van de naastbijzijnde Kerk het eene kwartier na het andere sloeg en de koetsier in akelige eentonigheid langzaam op en neer reed. Ten laatste verscheen er iemand op het bordes van 't hospitaal die hem wenkte en Bob antwoordde met een opgewektheid, die duidelijk zijn ongeduld verraadde. Eerst op het laatste oogenblik zag Kate dat het Dr. Carey was en niet haar vader, die hem geroepen had. Bevend en met ingehouden adem trok ze zich terug in den hoek van het rijtuig waar ze in 't geheel niet door hem kon gezien worden.

„Bob, de dokter zegt dat je maar naar huis moet rijden, hij komt van middag pas thuis met den trein van drieën.”

„En hoe is 't met de oude vrouw mijnheer.”

„Weinig hoop op herstel,” antwoordde Philip Carey, wiens gelaat Kate niet kon zien, maar wiens stem ieder van hare zenuwen deed trillen.

„Is het een moord?” vroeg Bob, die Dr. Carey had gekend als de assistent van zijn meester en dus op vertrouwelijken voet met hem stond.

„Ik ben er bang voor,” zei Dr. Carey. „Hoe gaat het thuis Bob, met Mej. Brooks en juffrouw Kate.”

„Die zit hierin,” antwoordde Bob met zijn duim naar het rijtuig wijzend. Kate dwong zich zelf het hoofd met waardigheid op te heffen, recht op te gaan zitten en den groet van Dr. Carey kalm in ontvangst te nemen. 't Was bijna vier weken geleden sedert hij haar had geschreven en zij hem had geantwoord: Kom. Hij zag haar aan met een blik, waaruit ontroering sprak en verlegenheid, nam zijn hoed af, maar deed geen poging om iets tot haar te zeggen. Beiden kleurden sterk en beiden maakten zwijgend een stijve buiging. Toen liep Philip Carey, nog altijd blootshoofds en als in gedachten verzonken, langzaam weer de breede trappen van het bordes op... en Kate schreide heel den langen weg naar huis.

„Zoo iets heb ik nog nooit gezien,” dacht Bob, „ze waren anders altijd met mekaar bijna als broer en zuster.”

't Was eerst laat op den namiddag toen Dr. Layard thuis kwam en dadelijk daarop moest hij naar den commissaris van politie. Den vreemdeling, die door den tolboom was geloopt, had men nog niet kunnen opsporen. Maar hij kon niet ver weg zijn en Bob was als de misdadiger gevat werd, bereid onder eede te verklaren dat hij de bedoelde man was. Kate's theevisite, ter viering van het Kerstfeest, had een veel interessanter verloop, nu een van de genoodigden bijna was vermoord gewor-

den. Als een loopend vuur verbreidde zich het nieuws door het stadje en in den omtrek en de vrouw van den boer kwam om te vertellen hoe vrouw Duffy daar 's morgens nog geweest was en nog haar vroolijke Kerstliederen had gezongen even voordat de schurk haar ontmoette. Zij en Kate schreiden nu alles nog eens werd opgehaald en toen de droevige Kerstdag voorbij was ging Kate met een bezwaard en bekommerd hart naar bed.

Den volgenden dag werd de vreemdeling gegrepen en Bob kon onder eede verklaren dat hij hem herkende. Natuurlijk beweerde de man stijf en strak dat hij in 't geheel niet in den omtrek van den tol was geweest. Noch Dr. Layard, noch de tolbaas konden getuigenis afleggen daar hij, terwijl ze samen door het eene portier praatten, aan den anderen kant van het rijtuig was voorbijgegaan. Hij beweerde geheel vreemd te zijn en in den ganschen omtrek geen vrienden of bekenden te hebben. In een sloot dicht bij de plek waar vrouw Duffy het noodlottige schot had gekregen, werd een heel oud pistool gevonden. De man werd te Lentford in verzekerde bewaring gesteld om met de oude vrouw geconfronteerd te worden zoodra ze het bewustzijn genoegzaam zou teruggekregen hebben om hem te herkennen en getuigenis te kunnen afleggen.

In de eerste vier en twintig uur en nog langer bleef het zeer twijfelachtig of de arme oude vrouw ooit weer bij kennis komen zou. Sedert men haar aan den weg had gevonden, had ze nog niet gesproken en ze lag volkomen rustig en stil op haar bed. Nu en dan speelde er een glimlach op haar gelaat, als een door de wolken brekende zonnestraal op een regenachtigen dag, en haar lippen bewogen zich alsof ze iets fluisterde. Ze merkte het als er iets

voor haar werd gedaan, want ze trachtte zelf mee te helpen, haar magere hand op te lichten of haar hoofd om te keeren op het kussen als er iets aan haar gewonden hals moest gebeuren. Dr. Carey, die haar in vroeger dagen gekend had, zat, als hij maar even kon, aan haar bed en tegen den nacht, juist voordat de pleegzuster kwam om bij haar te waken, hoorde hij dat ze iets zei, heel langzaam en nauw verstaanbaar. De zorgzame dokter boog zich over haar heen.

„Juffrouw Layard, juffrouw Layard!” lispelde ze.

„Zou je juffrouw Layard graag willen zien?” vroeg Philip Carey zoo duidelijk mogelijk op vriendelijken toon.

„Ja, ja,” fluisterde het oudje.

„Morgen,” antwoordde Dr. Carey, „nu is het te laat.”

„Ja, ja,” stemde ze toe.

„Morgen zul je weer beter zijn,” fluisterde hij haar in 't oor.

„Nee, nee,” mompelde de oude vrouw. „Hij schoot me dood omdat ik hem mijn shilling niet geven wou. Hij heeft me bestolen.”

„Er is in je zak een shilling, gevouwen in een stuk blauw papier,” zei Dr. Carey. Een glans van voldoening kwam op haar wezenloos gelaat, en toen viel ze in een rustigen slaap.

Den volgenden morgen was ze stellig iets beter en keek ze naar de menschen om haar heen. Ze was blijkbaar bij kennis en herinnerde zich wat er met haar gebeurd was en waar ze zich nu bevond. In den loop van den morgen kwamen Dr. Layard en Kate en de diepliggende blauwe oogen van het oudje schitterden en vulden zich met tranen, toen ze hen in 't gelaat zag terwijl ze zich vol medelijden over haar heen bukten.

„M'n goeie mensch, je bent al een heeleboel beter,” begon Dr. Layard op

hartelijken toon. „We zullen je er wel weer bovenop helpen, Dr. Carey en ik, dat zul je eens zien. We weten wat een flinke oude vrouw je nog bent. Vroeger plaagde Dr. Carey je wel eens maar nu zal hij 't weer goed maken door je er weer bovenop te helpen. Is 't niet waar Carey?”

Kate had niet gemerkt dat hij het vertrek was binnengekomen en nu zat ze op een stoel aan het hoofdeinde van vrouw Duffy's bed, zwak en bevend terwijl ze haar blik onafgebroken gevestigd hield op de oude vrouw. Zonderling klonk Dr. Carey's stem haar in de ooren, toen hij op luiden, gedwongen toon antwoordde op de vraag van Kate's vader.

„Ik zal mijn best doen,” zei hij, „maar je moet je nu heel kalm houden, vrouw Duffy, dan kun je straks aan den commissaris vertellen wat er gebeurd is. Je bent een dappere oude vrouw en hoeft volstrekt niet bang te zijn. Ik heb hem al verteld dat je altijd de waarheid spreekt.”

Vrouw Duffy glimlachte maar antwoordde niets. Voordat ze iets zei strekte ze de hand uit en trachtte zich naar Kate te keeren. Dr. Carey scheen dadelijk te raden wat ze wilde.

„Wou je dat Juffrouw Kate zoo ging zitten, dat je ze zien kunt?” vroeg hij. „Moet ze bij je blijven.”

„Ja, ja,” was het antwoord. „God zegen haar.”

't Was Philip Carey die Kate's stoel verzette en zoo plaatste dat de oude vrouw Duffy haar gemakkelijk zien kon. Eenmaal keek ze naar hem op, maar zijn oogen waren neergeslagen en de uitdrukking op zijn gelaat was zeer ernstig. Hij vroeg een van de verpleegsters haar een voetkussen te brengen en toen hij en Kate's vader zich daarop verwijderd hadden, sloot vrouw Duffy, om wier lippen nu en

dan een glimlach speelde, de oogen en viel in een lichte sluimering.

't Was een heel kalm uur voor Kate. De ziekenzaal was niet groot en had slechts vier bedden waarop geen andere patienten lagen. De verpleegsters hadden het erg druk en waren allen heengegaan zoodat ze heel alleen was. Door het verste raam viel een winter-zonnestraal op de kale witte muren. Haar gedachten waren op wonderlijke wijze verdeeld tusschen vrouw Duffy en Philip Carey, die het grootste deel van zijn leven doorbracht tusschen deze muren. Hij had zoo vriendelijk, bijna hartelijk gesproken tot die arme verlaten oude vrouw, maar tegen haar had hij geen woord gezegd. Hoe kwam het toch dat hij zoo veranderd was tegenover haar en zoo wreed kon zijn? Wat kon hem bewogen hebben zoo plotseling en zoo onedelmoedig allen omgang met haar af te breken en haar in zoo groote ellende te storten? Het was haar bijna onmogelijk hem te ontmoeten en toch had ze daar in toegestemd, omdat haar vader zoo veel met hem op had. Wat zou hij er trotsch op zijn geweest hem tot schoonzoon te hebben. Ze moest er maar niet aan denken. En misschien zou ze het nog moeten aanzien dat hij met een ander trouwde en ze de vrouw ontmoette die haar plaats innam en haar leven had vernietigd. Want Kate voelde dat het haar onmogelijk wezen zou een anderen man lief te hebben. Niemand kon ooit voor haar worden wat Philip Carey voor haar geweest was."

Het uur ging voorbij en toen was het uit met de rust.

Dr. Layard en Dr. Carey kwamen binnen, voelden de oude vrouw den pols en spraken haar moed in. Tot Kate werd gezegd dat het, indien ze kalm en sterk wezen kon, beter was als ze bleef, daar de oude vrouw haar

hand stevig omklemd hield en niet wou dat ze heenging. Drie of vier vreemde heeren kwamen daarop binnen en stonden bij het bed, terwijl vrouw Duffy, nauwelijks hoorbaar, vertelde wat haar overkomen was. Wat ze zei werd woord voor woord opgeschreven. Ze had niet veel te vertellen en was er spoedig klaar mee.

"Zou je het individu kunnen herkennen?" vroeg de griffier.

"Zou je den man terug kennen als je hem zag?" vroeg Dr. Carey, die dicht bij Kate stond, vlak bij het hoofd van de oude vrouw.

"Ja, zeker," antwoordde ze met meer levendigheid dan ze tot dusver had getoond.

"Hij is gevangen genomen", zei Dr. Layard, "dat wil zeggen er is iemand gearresteerd dien we denken dat het is. Maar je moet hem zelf zien."

De oude vrouw huiverde en drukte Kate's hand krachtig. Het scheen echter wel alsof het Dr. Carey's hand was geweest, want hij wist er blijkbaar van en gaf er antwoord op.

"Kom, kom, vrouw Duffy", zei hij, "je bent nooit gauw bang geweest, en je hebt alleen je oogen maar open te doen om naar hem te kijken. Er zijn vrienden genoeg om je heen, dat weet je wel."

"O, hij is zoo'n vreeselijke man", zei ze fluisterend, "maar laat hem komen."

Kate rilde van ontroering toen ze luisterde naar den afgemeten stap van de politieagenten en den waggelenden tred van den moordenaar die hol klonken op den planken vloer van de zaal. De oude vrouw had de oogen gesloten alsof ze al haar moed verzamelen wilde voor het beslissende oogenblik. Dr. Carey lei zijn hand op de leuning van Kate's stoel zoo dicht bij haar dat hij bijna haar schouder aanraakte. Een van haar bruine krullen rustte op zijn hand.

De voetstappen naderden tot aan het bed en hielden toen stil. Kate keerde zich om en wierp een schuwen blik op de groep. De moordenaar was een man van middelbaren leeftijd met een vol gelaat, hoogrood van kleur. Zijn licht haar begon reeds grijs te worden. Over 't geheel zag hij er niet uit als een misdadiger, hij zou hebben kunnen doorgaan voor een welvoegelijk, eerlijk betrouwbaar man, indien niet de drinkgewoonte zijn uiterlijk had doen verwilderen. Met een half meelijdenden, half beschaamd blik zag hij neer op de gewonde oude vrouw, en toch drukte zijn gelaat stugheid uit, zooals dat van een jongen die op een slechte daad wordt betrapt. Dat er een politieagent rechts van hem stond was het eenige waaruit men kon opmaken dat men met een boosdoener te doen had. En deze was blijkbaar op zijn hoede en gereed om hem aan te grijpen alsof er gevaar was dat hij nogmaals een poging zou doen om de oude vrouw te vermoorden. Gedurende een paar minuten zwegen allen. Vrouw Duffy's oogen waren nog gesloten en haar lippen bewogen zich alsof ze bad. Eindelijk keek ze op en haar reeds half verduisterde blauwe oogen, angstig als die van een kind dat uit den slaap opschrikt, namen eensklaps een andere uitdrukking aan, evenals die van een kind wanneer het merkt dat een liefhebbende moeder zich over hem heen buigt.

„Wat,” riep ze verheugd met een stem, die plotseling krachtig was geworden, „dat is mijn jongen, mijn John.”

Haar gerimpelde trekken begonnen zich te bewegen van aandoening en ze was op het punt zich op te richten om de armen naar hem uit te strekken, maar Dr. Carey was er vlug genoeg bij om het haar te beletten. Hij wierp zich op zijn knieën, vlak voor Kate's voeten en legde zijn sterken arm zacht

over de oude vrouw. Geen der aanwezigen verroerde zich, allen stonden als van den donder getroffen. Ook de gevangene stond onbeweeglijk.

„Dat is mijn zoon, die naar Australië is gegaan,” ging de oude vrouw Duffy voort, „laat hem bij mij komen en mij omhelzen. Ken je je oude moeder niet meer John?”

„O moeder, moeder,” riep de gevangene uit, terwijl hij de handen ineen sloeg, „dat is mijn moeder, mijnheer, ik ben weer in 't land gekomen om haar op te zoeken. Ik heb haar in geen dertig jaar gezien en ze is zoo erg veranderd. Toe mijnheer, laat mij naar haar toegaan en haar omhelzen.”

Deze woorden sprak hij tot den politieagent die naast hem stond en wiens streng gelaat een zachtere uitdrukking had aangenomen. Maar de rechterlijke ambtenaren waren tegenwoordig en het stond niet aan hem toegevendheid te betoonen.

„Is dit de persoon die getracht heeft eerst u te berooven en daarna u te dooden?” vroeg de officier van justitie.

„Wel nee, in 't geheel niet, het is mijn eigen jongen,” zei de oude vrouw, „hij heeft niet op zijn moeder geschoten, dat kunt u wel begrijpen. 't Was een heel andere man, een man om bang voor te worden. Dat is de jongen die ik heb opgevoed en heb leeren bidden. Hij heeft me nooit kwaad gedaan, toe laat hem vrij.”

Vrouw Duffy dacht er geen oogenblik aan of ze de waarheid sprak of niet. Haar vreugde was zoo groot, dat zelfs de gedachte niet bij haar opkwam of haar zoon er aan had kunnen denken haar te bestelen en van het leven te berooven. Als hij voor haar was gebracht, de handen bedekt met haar bloed, dan zou ze nog geloofd hebben dat ze zich vergiste. 't Was een of andere booswicht, een monster, die op

haar had geschoten, maar niet haar zoon. Wat dezen betreft, zijn lodderige met bloed belooopen oogen stonden vol tranen en toen hij begon te spreken was zijn stem aangedaan en heesch.

„Mijnheer,” begon hij, zonder zich tot iemand in 't bijzonder te richten, „ze lijkt dezelfde vrouw niet meer, maar toch is 't mijn moeder. Ze had, toen ik wegging, bruin haar en was sterk als weinigen. Nooit had ik kunnen denken dat ze zoo zou geworden zijn. Ik wou dat ik maar nooit had gedronken. Niemand weet waar de drank hem toe brengen kan. Zij is mijn moeder en ik ben teruggekomen om voor haar te werken als ze nog in leven was. Zoo lang als ze leeft zal er geen druppel drank meer over mijn lippen komen.”

„Stil, stil,” zei Dr. Layard die achter hem kwam staan en hem op den schouder klopte, „houd je mond een beetje, kerel. Als je nog langer praat zul je je moeder nog erger maken. Ze moet kalm blijven, dan is er goede kans dat ze weer beter wordt.”

De ambtenaren der justitie en de griffier trokken zich terug naar het andere einde van de zaal en stonden even te overleggen wat ze doen zouden. Er viel niet aan te twijfelen of ze hadden den rechten man voor zich, maar er was niemand, die hem als den misdadiger aanwijzen kon dan zijn moeder. Bob, de koetsier van Dr. Layard, verklaarde onder eede hem te herkennen als den man die hem vertelde dat er een oude vrouw vermoord aan den weg lag, maar de oude vrouw zelf ontkende dat hij de man was die haar aangerand had. Ongetwijfeld was er reden te over voor haar om dat te doen, maar als ze er bij bleef, wat dan?

„Denk er aan, dat je onder eede staat,” zei de oudste magistraatspersoon, „en dat je misschien op je sterfbed

ligt. Zie dien man oplettend aan en zeg me of hij 't niet is, die op je geschoten heeft.”

Vrouw Duffy keek haar zoon onderzoekend aan en glimlachte al sterker totdat haar bleek gerimpeld gelaat straalde van geluk.

„Nee, hij was het niet,” zei ze, „hoe zou dat kunnen. Ik kan er een eed op doen dat het mijn John niet was. Toe laat hem eens even bij mij komen. Als u 't goed vindt kan de politie hem wel met vree laten, hij heeft het niet gedaan.”

„Als het noodig is, zullen Dr. Carey en ik borg blijven voor hem,” zei Dr. Layard, „laat de arme kerel zijn moeder een hand geven.”

Het scheen dat de gevangene eensklaps kans zag onder de handen van den politieagent weg te schieten, hij viel aan zijn moeders voeten op de knieën, verborg zijn gelaat in de dekens van haar leger en snikte zoo hevig dat het ledikant onder hem er van schudde. De oogen van zijn moeder waren voortdurend op hem gericht en haar armen, nog steeds stevig vastgehouden door Dr. Carey, maakten telkens een beweging om hem te kunnen aanraken.

De overheidspersonen en hun gevolg verwijderden zich en lieten vrouw Duffy met haar zoon achter, terwijl Kate en Dr. Carey er bij stonden een weinig van het bed en van elkander verwijderd. De man kwam al dichter en dichter naar zijn moeder, totdat zijn verhit gelaat rustte op haar hand. Er heerschte een diepe stilte op het zaaltje. Buiten, op de gang, kon men door de half geopende deur nog den politie-agent zien staan, blijkbaar wachtende op nadere orders.

„Moeder,” snikte Duffy eindelijk met een gesmoorde, bevende stem, „kunt u mij vergeven?”

„Vergeven? Er is niets te vergeven mijn jongen,” antwoordde ze, „ik ben zoo gelukkig en ik heb iedereen vergeven, ook den ongelukkige die op mij geschoten heeft.”

„Ik hoop dat u weer beter zult worden, moeder,” zei hij met diepen ernst, „dan zal ik mijn best doen alles weer goed te maken. Ik ben terug gekomen om voor u te werken, en dat zal ik ook. Wilt u mij vergeven, moeder?”

„Vergeven, jou vergeven mijn beste John?” mompelde ze, „’t is gemakkelijk genoeg iemand te vergeven als je veel van hem houdt.”

De laatste woorden kwamen heel zwakjes, lettergreep na lettergreep, over haar lippen en Kate begon al haar moed te verliezen. Het vermagerde gelaat was steeds bleeker geworden en de gerimpelde oogleden sloten zich langzaam over de glazige blauwe oogen. Kate kon een lichten uitroep van aandoening niet onderdrukken en Philip Carey keerde zich snel om.

„Gaat ze sterven Philip?” vroeg Kate.

„Ze is heel zwak,” antwoordde hij.

„De aandoening is te sterk geweest, maar misschien herstelt het zich wel weer. Ga een verpleegster voor me roepen en kom dan zelf niet meer terug.”

Langzaam ging Kate de ziekenzaal af; tranen vloeiden haar over de wangen. Maar ze was niet langer bedroefd over haar eigen moeilijkheden, ze was geheel vervuld met medelijden voor de goeie arme gelukkige oude vrouw, die haar lang verloren zoon onder zulke omstandigheden had teruggekregen. Ze bleef in de kamer van de besturende zuster wachten totdat er een boodschap kwam dat vrouw Duffy weer in slaap was gevallen, en haar zoon nu aan haar bed zat te waken en wachten. Toen keerde ze met haar vader naar huis terug.

„Ik twijfel er geen oogenblik aan

dat Duffy de man is die op haar geschoten heeft”, riep Dr. Layard haar toe, boven het geraas van den spoortrein uit, „maar ze zullen ’t hem niet kunnen bewijzen. De oude vrouw is zoo eerlijk als ’t maar kan en zou niet in staat wezen opzettelijk te liegen, maar ze is onder den invloed van een begoocheling. Ze gelooft inderdaad zelf evenmin dat haar zoon haar heeft aangerand, als ik geloof dat jij het gedaan hebt. Ik betwijfel zelfs of ze haar zoon zelf zou gelooven als hij haar bekende de aandrander te zijn. Intusschen moet hij dat niet doen. Dat heb ik hem ook gezegd. Ik zei tegen hem: Duffy, ik voel heel goed dat jij de schelm bent die haar hebt aangevallen en als de oude vrouw sterft zal ik mijn best doen er bewijzen voor bij te brengen. Maar vertel het nooit aan je moeder, dat zou haar het hart breken. Toen antwoordde hij: „Ik zal er nooit een woord over zeggen mijnheer, in geen geval.” O, ik weet het zeker, Duffy is de schuldige.”

„Denkt u dat ze sterven zal?” vroeg Kate.

„Carey zal al het mogelijke doen om haar in ’t leven te behouden,” zei Dr. Layard. „Nog nooit, ging hij voort, heb ik bij een jongen man zoo’n groote verandering opgemerkt als bij Carey. Hij is zoo traag als een slak, en dat juist nu, nu hij al zijn wenschen verwezenlijkt ziet. Ik begrijp er niets van.”

Kate meende het wel te begrijpen, maar hield zich stil. Indien hij een greintje gevoel had was het niet waarschijnlijk, dat hij zich gelukkig kon gevoelen en op zijn gemak in tegenwoordigheid van haar of haar vader. En hij bezat ongetwijfeld heel veel gevoel. Tijdens het ongewone verhoor aan vrouw Duffy’s, bed hadden hun blikken elkaar een oogenblik ontmoet en ze hadden elkaar aangekeken met een sympathie, die op dat oogenblik

de natuurlijkste zaak van de wereld scheen te zijn. En zij had hem bovendien Philip genoemd. Hoe gloeiden haar wangen bij de herinnering alleen. Ze wenschte dat ze ten einde toe een ijskoude afgemetenheid tegenover hem in acht had genomen, maar ze had zich zelf geheel vergeten en dat was voor haar het gelukkigste oogenblik geweest, dat ze sedert de laatste vier weken beleefd had. Trouwens, misschien was dat ook wel het eenige wezenlijke geluk, zich zelf geheel te vergeten.

Den volgenden morgen zat Kate weer alleen in de ontbijtkamer. Ze had niets te doen vóór het tijd was om weer naar Lentford te gaan. Terwijl ze daar zat bracht de meid een groote enveloppe binnen, die er erg officieel uitzag en waarop de woorden gedrukt waren: bureau van onbestelbare brieven. Het adres luidde: Mej. Kate Layard, Ilverton. 't Was voor het eerst in haar leven, dat Kate zulk een weinig goeds voorspellend pakje ontving. Met eenige ontsteltenis maakte ze de enveloppe open en haalde er haar eigen briefje uit te voorschijn, dat ze vier weken geleden had geschreven aan Philip Carey. Er stonden verscheidene poststempels op met aanduidingen om in de eene stad na de andere: Liverpool, Manchester, Londen, den geadresseerde te vinden. Het duurde verscheidene minuten eer ze begreep wat er gebeurd was. En had ze haar eigen handschrift niet herkend, ze zou het nooit hebben geloofd: Ze had haar brief geadresseerd aan „Dr. Carey, Everton-plein te Liverpool.”

Kate heeft zich nooit kunnen be-

grijpen hoe ze er toe gekomen was Liverpool te schrijven in plaats van Lentford. 't Is waar, nadat hij Ilverton had verlaten, was hij eerst naar Liverpool gegaan, maar hoe kon ze toch zoo dom geweest zijn om zoo'n verschrikkelijke fout te maken. Dus hij had waarschijnlijk een even ellendigen

..... en haalde er haar eigen briefje uit te voorschijn.

tijd doorgebracht als zij zelf. Hij moest tot het besluit zijn gekomen dat zij niets om hem gaf, het zelfs niet de moeite waard had geacht de beleefdheid tegenover hem in acht te nemen en te antwoorden op zijn vraag. Wat moest hij wel niet van haar denken? Wat moest het hem gegriefd hebben. Ze moest het op de een of andere wijze weer in orde zien te brengen.

Den heelen weg naar Lentford ver-

keerde Kate in een toestand van opgewondenheid. Toen ze de breede trap opging naar het bordes van het ziekenhuis was het haar alsof ze droomde. De dikke portier in zijn nette uniform knikte haar vriendelijk toe en de studenten, die zich voortspoedden door de ruime gangen, namen den hoed af voor de knappe dochter van Dr. Layard. Ze moest voorbij een wachtkamer met banken langs de muren en in 't midden, waarop heele rijen arme patienten geduldig zaten te wachten tot het hun beurt was om binnen te komen en Kate zag het gelaat van Philip Carey, die met bezorgden blik luisterde naar een arme vrouw die door een andere deur zich verwijderde. Ze lei haar hand op den arm van de patiente die aan de beurt was en ging in haar plaats naar binnen. „Philip,” zei ze, en ze kleurde toen ze zijn verbazing opmerkte, „ik kom maar heel even. Ik ben zoo ellendig geweest. Vier weken geleden heb ik dit geschreven.”

„Geschreven? Wat?” vroeg hij tegelijk de hand grijpende, waarmee ze hem den verkeerd geadresseerden brief overreikte, en die stevig vasthoudend.

„Ik schreef niets dan: Kom,” stamelde Kate, met tranen in de oogen, „en ik dacht . . . . o, ik weet niet wat ik dacht. Ik schreef op het adres Liverpool in plaats van Lentford en sedert dien tijd is hij rondgezonden. Begrijp je 't?”

„Bedoel je dat je mijn vrouw wilt worden?” vroeg hij.

„Ja,” antwoordde ze.

Ze hadden maar drie minuten. Dat was de tijd, die voor elk der bezoekers was beschikbaar gesteld. Als die om waren werd de deur een paar duim geopend om te zien of de dokter gereed was de volgende patient te ontvangen.

Dr. Carey leidde Kate naar de andere

deur en liet haar gaan met een blik die haar het hart sneller deed kloppen van geluk. Ze liep, als op vleugelen gedragen, de talrijke gangen door, trappen op, trappen af tot ze de zaal bereikte waar vrouw Duffy lag. De oude vrouw zat zoo gemakkelijk mogelijk overeind in haar bed, ze keek kalm en toch met schitterenden oogen rond en het oude blokje begon zich, heel zwakjes, weer te vertoonen.

„Hij komt van morgen weer terug,” fluisterde ze Kate in 't oor. „Ze lieten hem gisteren den heelen dag bij mij blijven en vandaag komt hij weer. Wat een heerlijke Kerstmis is het, zoo heb ik er nog nooit een beleefd. Ik hoop dat ze dien armen stakkerd, die op mij heeft geschoten, niet te pakken krijgen. Dat zou voor mij en voor mijn John alle Kerstvreugde bederven. Hebt u een goede Kerstmis gehad juffrouw?”

„Ja, een heerlijke Kerstmis,” antwoordde Kate met een vroolijken lach, daar de vreugde, waarmee haar hart nu was vervuld, de herinnering aan het leed dat ze had doorgestaan geheel had uitgewischt.

„Ja, zoo is het, ik weet niet dat ik ooit zoo'n Kerstmis beleefd heb,” lispelde vrouw Duffy.

Er is nu weinig meer te vertellen. Dienzelfden avond nog bracht Philip Cary een bezoek bij Dr. Layard en verblijdde den ouden dokter boven mate door zijn aanzoek om de hand van Kate. Vrouw Duffy herstelde en leefde nog twee of drie jaren in ongestoord geluk en in zoo ruime omstandigheden als ze heel haar leven niet gekend had. Wat haar zoon betreft, die in Australië niet voorspoedig was geweest, hij werkte ijverig en geregeld om haar te kunnen onderhouden en wijdde zich geheel aan haar met werkelijke teederheid. Eerst na den dood der oude vrouw, toen Kate

naast haar kist stond en het oog gevestigd hield op dat vredige gelaat en die gesloten oogen, vertelde hij haar de geschiedenis van zijn thuiskomst.

„Ik werkte aan boord om de kosten van mijn overtocht goed te maken, Mevrouw,” zei hij, en ik kwam juist een week voor Kerstmis te Liverpool aan, met niet meer dan zestig gulden op zak, dat was alles wat ik uit Australië had meegebracht. Maar er rustte een noodlot op mij zoodat ik terecht kwam in een kroeg, waar ik zoolang dronk dat ik me niet meer bewust was wat er met mij gebeurde. Ik kwam op Kerstavond met den laatsten trein te Ilverton aan, want ik wist niet dat Moeder in de stad was gaan wonen. 't Was bitter koud dien nacht en ik sliep op een bank bij het station. Ik had geen cent meer op zak toen ik op weg ging om moeder op te zoeken en ik begon me vreeselijk naar te gevoelen toen ik een fatsoenlijke oude vrouw zag aankomen. Er was overigens niemand te zien. Ik was van plan haar schrik aan te jagen en daardoor een shilling machtig te worden. Haar kwaad te doen, daar dacht ik niet aan. Het pistool was een oud ding, dat ik in de bosschen van Australië altijd bij mij droeg en ik dacht er in 't geheel niet aan of het ook geladen kon zijn. Plotseling ging het af. Dat alles gebeurde in minder dan geen tijd. Ik kwam daardoor echter tot bezinning en liep hard weg om iemand te zoeken die hulp verschaffen kon, toen ik u en den dokter zag aankomen. 't Was of ik zien kon dat uw Pa dokter was. Maar toen ik ontdekte dat het mijn eigen arme oude moeder was bij wie ik in het hospitaal gebracht werd om herkend te worden, toen dacht ik te zullen sterven. Ze heeft nooit geweten dat ik het was die haar aanrandde, nooit.

Ze praatte dikwijls over hem en dan zei ze: „Ik vergeef het hem John, en ik hoop dat God hem ook zal vergeven, wie hij ook is.

CURIOSA.

DE AARDBEVING VAN 1755.

Het was op Zaterdag 1 Nov. 1755, dat zich genoegzaam door geheel Europa en bijzonder ook in Holland, 's morgens omstreeks 11 uur bij stil en mooi weer in alle wateren, zoowel groote als kleine, onverwachts een schommelende beweging openbaarde, zonder dat men aan het land iets bijzonders gewaar werd. Op sommige plaatsen rees het water van twee tot vier voet omhoog, op andere slechts van zes tot acht duim. Overal bleek het duidelijk, dat het geen waterbeweging was geweest, maar dat het de werking van den grond was. Modder en slijk werd boven gebracht, zelfs schuiten en andere zware lichamen die langen tijd te voren gezonken waren, kwamen boven.

Volgens de meeste waarnemingen liep de schok van het Z. W. naar het N. O. — Zoo werd uit Beverwijk gemeld, dat een schuit het allereerst aan de Zuidwestkant uit het water oprees. Een waarneming te Haarlem daarentegen vertelt ons, dat het water van het Zuider-Buitenspaarne zich heteerst, begon te bewegen aan den Z. O. oever en als het ware verviel naar den N. W. kant. Van deze richting spraken ook de kerkgangers, die het Allerheiligenfeest vierden en plotseling de kronen en lampen zagen slingeren.
